

Länsstyrelsens underlag för Eskilstuna kommuns planeringsstrategi

Er beteckning: KSKF/2023:264

Kommunfullmäktige ska sedan 2020, enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL), anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen fortsatt är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket p1-2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi.

För att underlätta kommunernas arbete enligt ovan ska länsstyrelsen under de sista två åren av mandatperioden, eller när kommunen begär det, lämna ett underlag till kommunerna där statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet redovisas. I underlaget ska länsstyrelsen redovisa hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen samt om någon del av länsstyrelsens granskningsyttrande över planen inte längre gäller.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på kommunens begäran om underlag för planeringsstrategin. Yttranden har inkommit från Energimyndigheten, Försvarsmakten, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Post- och telestyrelsen (PTS), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska kraftnät (SVK) samt Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Kommunens gällande översiktsplan

Eskilstuna kommuns översiktsplan antogs 2021-09-14 och vann laga kraft 2021-10-19. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 2021-03-30.

Är Länsstyrelsens senaste granskningsyttrande aktuellt?

Här redogör Länsstyrelsen för om synpunkterna i vårt senaste granskningsyttrande kvarstår eller inte. I bedömningen har hänsyn tagits till de förändringar av översiktsplanen som gjordes efter utställningen och som är redovisade i kommunens särskilda utlåtande efter granskning.¹

Bedömning av granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen bedömer, mot bakgrund av då gällande lagstiftning och förutsättningar, att granskningsyttrandet över kommunens översiktsplan är fortsatt aktuellt.

I granskningsyttrande konstaterade Länsstyrelsen bland annat att översiktsplanens inriktning handlar om att kommunen ska växa genom att koncentrera bebyggelse till strategiska lägen i huvudsak runt stadskärnorna i Eskilstuna och Torshälla samt Sundbyholm. Länsstyrelsen vidhåller att översiktsplanen inte i tillräcklig grad redovisar hur de riksintressanta kulturmiljöerna Eskilstuna, Torshälla och Kafjärdenområdet ska tillgodoses och hur påtaglig skada ska undvikas, något som är den vägledande översiktsplanens syfte.

Enligt kommunens särskilda utlåtande planeras ”analyser av effekter av de senaste årens nybyggnation och övriga förändringar” inom de riksintressanta kulturmiljöerna Eskilstuna, Torshälla och Kafjärden och de övriga riksintressena. Under år 2022 arbetade kommunen även med en analys av kumulativa effekter inom riksintresset Eskilstuna. Länsstyrelserna ser att när analyserna föreligger så kommer dessa förhoppningsvis att bli en bra utgångspunkt för planering och lovgivning inom kommunens riksintressanta kulturmiljöer.

Länsstyrelsen anser fortsatt att för naturvårdens respektive friluftslivets riksintresseområden saknas en närmare redovisning av vilka hänsyn som krävs för att tillgodose riksintressena och hur kommunen avser att säkerställa områdenas bevarandevärden. Kommunens ställningstaganden är i dessa delar översiktligt formulerade och ger därmed ingen närmare vägledning för efterföljande planering och lovgivning.

Vad gäller riksintresse för Natura 2000 (4 kap. 8§ MB) så kvarstår Länsstyrelsens bedömning att det av planen inte närmare kan utläsas i vilken mån ett genomförande av det samlade planförslaget kan riskera att medföra påtaglig skada på utpekade Natura 2000-områden genom kumulativ miljöpåverkan. Även om vissa spridningsvägar och förbindelser (stadsnära) redovisas på karta i planen, saknas tydliga ställningstaganden om hur kommunen avser trygga spridningsvägar och förbindelser mellan Natura

---

¹ SÄRSKILT UTLÅTANDE Eskilstuna kommuns översiktsplan KS/KF/2019:166

2000 områden i den fysiska planeringen. I planen hänvisas till avsnittet om grön-blå struktur, men Natura 2000 beskrivs dock inte där. Under Riksintressen, miljö, riskfaktorer/Ställningstagande-Riksintressen hänvisas till kommunens grönplan. I denna finns dock inte heller ställningstaganden med avseende på Natura 2000 och spridningsvägar. I översiktsplanen redovisas vilka områden som berörs av utvecklingsområden och vissa fall flera typer av utvecklingsprojekt. Länsstyrelsen anser att kommunen i översiktsplanen även behöver redogöra för omfattningen av projekten och deras samlade konsekvenser, samt hur man planerar att säkerställa att påtaglig skada på riksintressen inte uppstår vid genomförandet av planförslaget.

Lagändringar och nya underlag gällande statliga och mellankommunala intressen

Nedan anges några av de lagändringar av betydelse för den kommunala fysiska planeringen som skett sedan översiktsplanen antogs i september 2021. Vidare redovisas kortfattat statliga och mellankommunala frågor som berör kommunen.

Lagändringar av betydelse för översiktsplanering

Boverket redovisar en lista med lagändringar av betydelse för översiktsplanering.²

Med hjälp av webbplatsen [lagrummet.se](https://www.lagrummet.se) kan kommunen få en aktuell och fullständig redovisning av ändringar sedan en lag publicerades för första gången. Där går det också att hitta varje enskild ändring med information om ikraftträdande, övergångsbestämmelser och vilka förarbetena är.

Digitala översiktsplaner

I februari 2023 tog regeringen beslut om en ändring i plan- och byggförordningen som ställer krav på att översiktsplaner ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Boverket arbetar med att precisera kraven i plan- och byggförordningen för att stötta kommuner i arbetet med digitaliseringen av planerna. På Boverkets webbplats finns aktuell information om arbetet.³

---

² [Lagändringar av betydelse för översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

³ <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/digitalisering/digitalisering-av-planeringsprocessen/digitala-region--och-oversiktsplaner/>

Riksintressen

Allmänt

Boverkets tematiska vägledning om riksintressen i PBL kunskapsbanken⁴ innehåller en beskrivning av riksintressesystemet, om vilka olika roller inblandade myndigheter har samt hur riksintressena ska hanteras i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen (PBL).

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverket informerar i sitt yttrande om att verket 2022-09-26 har beslutat om uppdaterade riksintresseanspråk.⁵

Trafikverket hänvisar för övriga råd och information till Trafikverkets hemsida⁶

Länsstyrelsen i Västmanlands län informerar om Trafikverkets pågående arbete med en riksintresseprecisering för Stockholm Västerås Airport. Eskilstuna kommun berörs av flygplatsens hindersbegränsade yta samt MSA-ytan vilket kommer att bli viktigt att beakta som ett framtida planeringsunderlag.

Riksintresse för energiproduktion och -distribution

Energimyndigheten pekar ut riksintressen för energiproduktion och -distribution exempelvis riksintresse för vindbruk. Riksintresseområdena ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Aktuell information om samtliga dessa riksintressen, inklusive riksintresse för energidistribution finns på Energimyndighetens webbplats.⁷

Av Svenska kraftnäts (SVK) yttrande framgår att SVK för närvarande inte har några anläggningar i Eskilstuna kommun. Information om SVK:s bild av kraftsystemets framtida utveckling och de förändringar som måste hanteras för att även fortsatt ha ett robust och leveranssäkert kraftsystem och samtidigt möjliggöra energiomställningen finns i SVK:s systemutvecklingsplan.⁸

Riksintresse för elektronisk kommunikation

Post- och telestyrelsen redovisar, som framgår av myndighetens webbplats⁹, riksintressen för elektronisk kommunikation som kan påverka kommuner i plan- och lovärenden i skrivelse till berörd länsstyrelse. Redovisningar

---

⁴ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riksintressen/>

⁵ [Trafikverkets beslutade riksintressen - Bransch](#)

⁶ [Samhällsplanering - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

⁷ <https://www.energimyndigheten.se/fornybart/riksintressen-for-energiandamal/>

⁸ [Vid samhällsplanering | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)

⁹ <https://www.pts.se/sv/om-pts/verksamhet/riksintressen/>

innehållande uppgifter om anläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera omfattas i vissa fall av sekretess enligt lagen (2009:400) om offentlighet- och sekretess. För information om i vilken mån Eskilstuna kommun berörs av sådant riksintresse hänvisas till Länsstyrelsens beredskapsenhet.

Riksintresse för totalförsvarets militära del
Försvarmakten ser regelbundet över sina värdebeskrivningar för riksintresse för totalförsvaret. Senaste uppdateringen är från februari 2023 och går att hitta på myndighetens webbplats.¹⁰

Som framgår av Försvarmaktens yttrande, så utgör hela Sveriges territorium och Sveriges ekonomiska zon samrådsområde för höga objekt för att säkerställa att Försvarmaktens riksintressen som inte redovisas öppet, beaktas i lov- och tillståndprocesser. Med höga objekt avses objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Länsstyrelsen påtalar i sammanhanget att kommunen bör ha beredskap och bevakning av vad som sker inom området totalförsvaret och vad en återuppbyggnad av detta samt ett stundande NATO-medlemskap kan innebära för kommunens planering.

Riksintresse för totalförsvarets civila del
Enligt den försvarspolitiska inriktningen ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbete ska utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.¹¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar.¹²

Som framgår av MSB:s yttrande kan Länsstyrelsen stötta kommunen i bedömning av vilka mark och vattenområden som är av intresse för Totalförsvarets civila delar på regional nivå och som är viktiga att beakta i den översiktliga planeringen. Med detta avses bland annat stöd i tolkningen av vilka mark och vattenområden som avses i 3 kap. 9 § första stycket MB inom länet.

---

¹⁰ <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/riksintressen/>

¹¹ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/inriktning-och-ramverk/>

¹² <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riksintresse/>

MSB har tagit fram en vägledning om hantering av totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen¹³ och pekar på att tillgången till befintliga skyddsrum bör belysas i översiktsplanen.

Riksintresse för kulturmiljövården

Regeringen har givit ett antal myndigheter i uppdrag att göra en översyn av sina riksintresseanspråk däribland Riksantikvarieämbetet.

Riksantikvarieämbetet har gjort en översyn av de nuvarande kriterierna för att peka ut områden som är av riksintresse för kulturmiljövården, och lämnat förslag kring förtydligade och samlade kriterier. Boverket, som samordnade regeringens uppdraget, lämnade sin slutredovisning till regeringen hösten 2021.¹⁴

Boverket och Riksantikvarieämbetet har tagit fram vägledningen Tema kulturvärden¹⁵, om kulturvärdenas hantering i plan- och bygglagssystemet. "Tema kulturvärden" omfattar alltifrån riksintressen och översiktsplanering till bygglov och kontrollplan. Riksantikvarieämbetets skrift Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen¹⁶ beskriver bland annat tillämpningen av hushållnings-förordningen i miljöbalken, bedömning av påtaglig skada samt innebörd och utveckling av riksintresseområden.

Boverket, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna har tagit fram webbutbildningen PBL och kulturvärden.¹⁷ Den ger en heltäckande introduktion till hur kulturvärden hanteras i de olika delarna av plan- och byggprocessen.

Mellankommunala frågor

Allmänt

Det är kommunen som ansvarar för att bedöma ett mark- eller vattenområdes lämplighet för ett visst ändamål. De frågor och allmänna intressen som ska hanteras i planeringen är dock inte i sig avgränsade till någon viss kommun. Mellankommunal samordning kan därför krävas för att sådana frågor ska hanteras på ett lämpligt sätt. På Boverkets PBL-kunskapsbanken ges vägledning om såväl vad samordningen innebär och exempel på frågor som är mellankommunala.¹⁸

---

¹³ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/totalforsvarets-intressen-i-samhallsplanering/>

¹⁴ [Översyn av kriterierna för och anspråk på områden av riksintresse - Boverket](#)

¹⁵ [Kulturvärden - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

¹⁶ [Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](#)

¹⁷ [PBL och kulturvärden - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

¹⁸ https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/mellan/vad_ar/

Vatten- och energiförsörjning

Till de exempel på mellankommunala frågor som Boverket tar upp i sin information om mellankommunal samordning ser Länsstyrelsen även att det finns anledning att betona vikten av samordning kring planering av kommuners vatten- och energiförsörjning. Se även Länsstyrelsens synpunkter under rubrikerna vattenförsörjning respektive energiförsörjning och energihushållning.

Sörmlandsstrategin och Strukturbild Sörmland

Sörmlandsstrategin som är Sörmlands regionala utvecklingsstrategi (RUS) visar inriktningen för det regionala utvecklingsarbetet.¹⁹ Syftet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är att ange de långsiktiga prioriteringarna för hållbar utveckling i Sörmland.

Strukturbild Sörmland är en del av Sörmlandsstrategin som visar det fysiska perspektivet i det regionala utvecklingsarbetet.²⁰ Strukturbilden syftar till att stärka kopplingen mellan RUS och kommunernas översiktsplaner. Med strukturbilden som utgångspunkt kan regionen och kommunerna tillsammans med andra aktörer (till exempel nationella myndigheter) fokusera insatser på de prioriteringar som gör störst nytta för Sörmlands utveckling.

Länstransportplan och regionalt trafikförsörjningsprogram

Region Sörmland har regeringens uppdrag att planera för den regionala infrastrukturen. Region Sörmland har upprättat gällande länstransportplan för perioden 2022-2033.²¹

Region Sörmland är också regional kollektivtrafikmyndighet och har uppdrag att ta fram regionalt trafikförsörjningsprogram för länet. Gällande program avser perioden 2022-2035.²²

Region Sörmland tillhandahåller fler regionala planeringsunderlag som kan vara av relevans på sin webbplats.²³

---

¹⁹ <https://utvecklasormland.se/regional-utvecklingsstrategi/>

²⁰ <https://utvecklasormland.se/regional-utvecklingsstrategi/strukturbild-sormland/>

²¹ <https://utvecklasormland.se/publikationer/lansplan-for-regional-transportinfrastruktur/>

²² <https://utvecklasormland.se/publikationer/sormlands-regionala-trafikforsorjningsprogram/>

²³ [Publikationer | Region Sörmland \(utvecklasormland.se\)](#)

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Boverket har tagit fram en vägledning om MKN vid planläggning och skriver specifikt om hanteringen i översiktsplanering.²⁴

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Vattenmyndigheterna samordnar bland annat Länsstyrelsens vattenförvaltningsarbete, och beslutar om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i distriktet. Information om gällande miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram nås via vattenmyndigheternas webbplats.²⁵ . Nästa statusklassning av vatten kommer att påbörjas under 2024, med delvis ny indelning av vattenförekomster.

Hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Klimatrelaterade risker och klimatanpassning

I översiktsplanen ska kommuner redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra. Boverket har tagit fram en vägledning om hantering av klimatrelaterade risker i PBL.²⁶ Länsstyrelserna har tagit fram ett metodstöd för hur kommunerna specifikt kan hantera frågan i översiktsplaneringen²⁷.

Statens geotekniska institut (SGI) kommenterar i sitt yttrande att kommunen hänvisar till den myndighetsgemensamma kartvisningstjänsten ”Vägledning ras, skred och erosion”. SGI önskar dock att de underlag som är relevanta för kommunen bör nämnas och visas i karta i översiktsplanen för att förtydliga vilka kartunderlag som avses och ge en bättre vägledning vid fortsatt planering. De kartunderlag som SGI särskilt vill uppmärksamma kommunen om är:

- Förutsättningar för skred i finkornig jordart, Sveriges geologiska undersökning (SGU)
- Stränders eroderbarhet (SGU)
- Områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar (Skogsstyrelsen)
- Översiktlig stabilitetskartering i finkorniga jordarter (MSB)

²⁴ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/miljokvalitetsnormer/>

²⁵ <https://www.vattenmyndigheterna.se/>

²⁶ https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/i-pbl/

²⁷ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2021/klimatrelaterade-risker-i-oversiktsplanering---metodstod.html>

SGU uppges vidare i SGI:s yttrande tillhandahålla en jordartskarta som är ett nödvändigt och grundläggande underlag till dessa underlag.

MSB uppger i sitt yttrande bland annat om den värmekartering som tagits fram för Sverige. Karteringen är ett övergripande planeringsunderlag för att identifiera var höga temperaturer är vanliga inom ett län eller kommun. Underlaget kan vara till hjälp för att analysera och utreda var klimatanpassningsåtgärder för att skydda mot höga temperaturer kan behöva genomföras.²⁸

I MSB:s yttrande hänvisas vidare till flera användbara underlag och vägledningar för arbete med att kartlägga risker för och motverka uppkomsten av naturolyckor. MSB redogör också för hur risker för allvarliga olyckor, inklusive sådana som orsakas av klimatförändringar, beaktas i miljöbedömningsprocessen.

MSB pekar på att aktuella regionala och kommunala risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) kan vara viktiga underlag i kommunens arbete med översiktsplaneringen och för att reducera risker och minska sårbarheter i samhället.

Farligt gods

Planläggning som rör transportleder för farligt gods handlar dels om att mark- och vattenanvändningen intill vägar och järnvägar där det kan gå farligt gods ur risksynpunkt ska vara lämplig, dels om att skapa och upprätthålla god tillgänglighet för transporter av farligt gods.

Boverket har 2023 publicerat en vägledning om planläggning intill transportleder för farligt gods eller ändrad mark- eller vattenanvändning i närheten av sådana transportleder.²⁹

Övriga frågor

Bostadsförsörjning

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Boverkets

---

²⁸ www.msb.se/naturolyckor

²⁹ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/godstransporter-i-fysisk-planering/godstransporter-i-planeringsprocessen/x/farligt-gods/>

tillhandahåller en vägledning om riktlinjernas koppling till översiktsplanen.³⁰

Länsstyrelsens ska årligen ta fram en regional bostadmarknadsanalys, den senaste publicerades i juni 2023.³¹

Begränsad klimatpåverkan

Länsstyrelserna har 2022 tagit fram en checklista för begränsad klimatpåverkan i fysisk planering. Listan finns tillgänglig i Planeringskatalogen³² och på Energimyndighetens webbplats.³³ Checklistan kan användas som en bruttolista där kommunens handläggare kan hitta exempel på aktiviteter att tillämpa i planeringssammanhang efter lokala förutsättningar.

Boverket har tagit fram vägledningar om minskad klimatpåverkan och fysisk planering.³⁴

Inom Eskilstuna kommun står transportsektorn för de största utsläppen av växthusgaser. För att minska utsläppen från transportsektorn behövs utöver en utveckling av fordon vad gäller energieffektivitet och drivmedel även ett mer transporteffektivt samhälle samt tillgång till förnybara drivmedel (inklusive el). Samhällsplaneringen är ett viktigt verktyg både för att nå ett transporteffektivt samhälle samt en väl utbyggd infrastruktur för förnybara drivmedel och el.

Kommunens översiktsplan inkluderar genomgående planering för transporteffektivt samhälle. Länsstyrelsen ser inför aktualitetsprövningen anledning att även se över planering av infrastruktur för förnybara drivmedel och särskilt laddinfrastruktur för elfordon. Länsstyrelsen informerar i sammanhanget om att en uppdatering av rapporten Kunskapsunderlag för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel pågår och beräknas bli klar under hösten 2023.³⁵

Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder

Det finns flera faktorer som påverkar tryggheten och risken för att bli utsatt för brott, bland annat den byggda miljöns utformning. Länsstyrelsen

---

³⁰ <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/att-ta-fram-riktlinjer/koppling-till-oversiktsplanen/>

³¹ <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/planering-och-byggande/bostadsforsorjning.html>

³² <https://ext-geodatakatalog-forv.lansstyrelsen.se/PlaneringsKatalogen/>

³³ <https://www.energimyndigheten.se/49a634/globalassets/klimat--miljo/fysisk-planering/checklista-for-begransad-klimatpaverkan-slutlig.pdf>

³⁴ <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/klimat/klimatpaverkan/>

³⁵ [Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel, ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län 2020 | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/infrastruktur-for-elfordon-och-fornybara-drivmedel-ett-strategiskt-kunskapsunderlag-for-sodermanlands-lan-2020)

informerar i sammanhanget om att från den 1 juli 2023 trädde en ny lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft.³⁶

Enligt den nya lagen ska kommunerna utifrån en aktuell lägesbild, ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan.

Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Härigenom stärks även den interna samordningen vad gäller brottsförebyggande och trygghetsskapande i fysisk planering.

Det digitala verktyget BoTryggt är en plattform och ett projektverktyg för planering, byggnation och förvaltning av säkra och trygga livsmiljöer som den oberoende tankesmedjan Stiftelsen Tryggare Sverige utarbetat tillsammans med flera fastighetsägare, en rad branschorganisationer, företag och kommuner.³⁷ Verktöget Digitala BoTryggt bygger på den fysiska handboken BoTryggt2030 som tagits fram av Stiftelsen Tryggare Sverige.

Även Boverkets vägledning kring brott och trygghet i samhällsbyggnadsprocessen kan ge stöd i det praktiska arbetet med dessa frågor.³⁸

Hållbar utveckling

Boverkets vägledning om hållbar utveckling genom fysisk planering behandlar bland annat hur frågan kan hanteras i översiktsplaneringen.³⁹

Vattenförsörjning

Pågående klimatförändring i kombination med ökande behov kommer att vattenförsörjning blir allt viktigare att uppmärksamma i den kommunala planeringen. Kommunen har i föregående översiktsplanprocess angett att man avser att i VA-planeringen hantera frågan om hur vattenförsörjningen kan säkras utifrån befolknings- och bebyggelseutvecklingen. Länsstyrelsen påpekar att betydelsefulla delar, som rör förutsättningar för samhällsutveckling, även bör lyftas in i översiktsplanen.

Boverket har 2022 tagit fram en vägledning om vattenförsörjning i översiktsplanering.⁴⁰

---

³⁶ [Lag \(2023:196\) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lag/dokument-lagforordning/lag-2023-196-om-kommuners-ansvar-for-brottsforebyggande-arbete)

³⁷ <https://botryggt.se/>

³⁸ <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/>

³⁹ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/fysisk-planering/>

⁴⁰ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hushallning/vattenforsorjning/>

Länsstyrelsen har ett pågående arbete med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Underlaget kan sedan användas som stöd vid kommunernas översikts- och detaljplanering. Planen ska också bidra till att stärka förmågan att planera för vattenanvändning i ett förändrat klimat. I sammanhanget kan nämnas att Livsmedelsverket har antagit nya dricksvattenföreskrifter med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten.⁴¹ Regelverket syftar till att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten samt att förbättra tillgången till dricksvatten.

Energiförsörjning och energihushållning

Frågor energiförsörjning och -hushållning kommer att bli allt viktigare att hantera i kommuners planering och nya nationella och regionala planeringsunderlag i dessa frågor är att vänta. Inför bedömning av översiktsplanens aktualitet ser Länsstyrelsen särskilt planering för el- och energiförsörjning som aktuellt och viktigt att beakta vid bedömning av planens aktualitet det kan exempelvis handla om analys av framtida markanspråk för energiproduktion, -lagring och distribution.

Energimyndigheten pekar i sitt yttrande på att utvecklingen inom området går snabbt, och att det därför är viktigt att kontinuerligt uppdatera dessa delar i översiktsplanen. Man betonar att den kommunala energiplaneringen bör integreras med kommunens övriga fysiska planering. Myndigheten informerar också om den nationella strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad som man tagit fram tillsammans med Naturvårdsverket. Energimyndigheten informerar om energismart samhällsplanering på sin webbplats.⁴²

En tillräcklig och tillförlitlig tillförsel av el är en förutsättning för att vårt samhälle ska fungera. När elnätsföretag ska stämma av planer för nya ledningssträckningar och stationslägen mot övrig långsiktig samhällsplanering sker detta främst via den fysiska planeringen. Det är också i den fysiska planeringen som elnätsföretag ska ges möjlighet att föra in sina långsiktiga elnätsplaner så att dessa kan beaktas av samhället i övrigt. Se även Länsstyrelsens synpunkter under rubriken Riksintresse för energiproduktion och -distribution.

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer särskilda krav på elnätsstrukturen i regionen. Region Sörmlands information från 2022 om länets kraftförsörjning innehåller bland annat en kartläggning av kommuners och nätägares utmaningar kring effekt- och elkapacitet under den kommande femårsperioden. Region Sörmland har vidare, i samarbete

---

⁴¹ [LIVSFS 2022:12 \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se)

⁴² <https://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/fysisk-planering/>

med regionerna i Östra Mellansverige, uppdaterat rapporten Kraftförsörjning i Östra Mellansverige.⁴³

Boverket har fått i uppdrag att ta fram en vägledning om elnät vid planering. Uppdraget kommer att slutredovisas i december 2023.

Elektronisk kommunikation och it-infrastruktur

Post- och telestyrelsen (PTS) påminner i sitt yttrande om regeringens bredbandsstrategi ”Sverige helt uppkopplat 2025”. Styrelsen betonar att en robust och välutbyggd it-infrastruktur är viktig för att trygga välfärden och att måste in i samhällsplaneringsprocessen i alla kommuner.

Krisberedskap och samhällsviktig verksamhet

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB arbetar tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå bland annat genom framtagandet av risk- och sårbarhetsanalyser.

MSB pekar i sitt yttrande på att identifiering av samhällsviktig verksamhet bör användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering. MSB tillhandahåller en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner med en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet.⁴⁴

Vägledning om jordbruksmarkens värde

Jordbruksverket har tagit fram en vägledning om jordbruksmarkens värden, där även ett stödverktyg till kommuner för värdering av jordbruksmark ingår.⁴⁵

Kulturmiljö

Kulturvärdena tillhör de allmänna intressen som ska behandlas i en översiktsplan. Genom översiktsplanen kan kulturvärdena sättas in i ett större sammanhang. Boverket har 2023 tagit fram en vägledning om översiktsplanering och kulturvärden som även ger exempel på hur kommuner har arbetat med kulturvärden i sina översiktsplaner.⁴⁶

Riksantikvarieämbetet tagit fram skriften Räkna med kulturarvet som förklarar och ger konkreta exempel på hur värdefullt kulturarvet är för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.⁴⁷

Ett styrmedel för bevarande av kulturvärden är de nationella målen för Gestaltad livsmiljö. På Boverkets webbplats finns råd och vägledningar för

---

⁴³ <https://utvecklasormland.se/publikationer/sormlands-kraftforsorjning/>

⁴⁴ <https://www.msb.se/samhallsviktigverksamhet>

⁴⁵ <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-warden>

⁴⁶ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/kulturvarden-i-plan--och-bygglagen/oversiktplan-och-kulturvarden/>

⁴⁷ [Så kan kulturarvets värde räknas | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](https://www.raa.se/Sa-kan-kulturarvets-arde-raknas)

hur en kommun kan arbeta med gestaltad livsmiljö i den fysiska planeringen, bland annat genom att ta fram arkitekturstrategier⁴⁸, eller genom bevarade fornlämningsmiljöer i planområden, som med fördel kan gestaltas för att bli tillgängliga för alla. Eskilstuna kommun är den första kommunen i länet hittills, som har tagit fram en arkitekturstrategi.

I översiktsplaneringen bör kommunens fornlämningsmiljöer analyseras på ett sådant sätt att fornlämningarna sätts i ett sammanhang och värderas i sin miljö. Som underlag för översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivning av denna bör ett kulturmiljöunderlag tas fram där fornlämningar utgör en betydelsefull del.

Riksantikvarieämbetet har 2022 aktualiserat sin vägledning om fornlämningar i översiktsplaneringen.⁴⁹ Det fornlämningsskikt till Eskilstuna kommuns planeringskarta, med en 100-metersgräns runt varje känd fornlämning som en påminnelse om samrådsskyldigheten, är ett utmärkt planeringsinstrument.

Tillgång till aktuella planeringsunderlag

För en komplett förteckning över planeringsunderlag hänvisar Länsstyrelsen till [Planeringskatalogen.se](https://www.raa.se/planeringskatalogen). Planeringskatalogen är länsstyrelsernas tjänst som förmedlar länsstyrelsernas och andra statliga myndigheters planeringsunderlag. Dessa kan både bestå av geodata, publikationer av olika slag samt webbsidor. De underlag som finns där utgör det planeringsunderlag som de statliga myndigheterna vill förmedla till den fysiska planeringen. Med hjälp av tjänsten kan kommunen söka planeringsunderlag utifrån olika avgränsningar såsom kommun, ämne, datum, myndighet eller fritext.

Statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet och för kommunens översiktsplanering, redovisas även i Länsstyrelsens underlag för översiktsplaner för Södermanlands län som finns på vår webbplats.⁵⁰ Underlaget har nyligen uppdaterats avseende elförsörjning samt energihushållning och minskad klimatpåverkan.

Inför kommunens arbete med planeringsstrategi och översiktsplan

Länsstyrelsen diskuterar gärna innehållet detta underlag tillsammans med kommunen i samband med att kommunen tar fram sin planeringsstrategi.

---

⁴⁸ [Politik för gestaltad livsmiljö - Boverket](#)

⁴⁹ <https://www.raa.se/kulturarv/ärkeologi-fornlamningar-och-fynd/fornlamningar-i-planering-och-byggande/fornlamningar-i-oversiktsplaneringen/>

⁵⁰ [Underlag för översiktsplaner för Södermanland län | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](#)

Länsstyrelsen rekommenderar i övrigt att kommunen tidigt inleder samråd med Länsstyrelsen inför arbete med översiktsplaner.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 5336-2023 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

I handläggningen av ärendet har samråd skett med Maria Gustavsson (klimat och energi), Agneta Scharp och Ebba Gillbrand (kulturmiljö), Irene Karlsson Elfgren (vattenförvaltning), Camilla Andersson och Kristin Larsson (naturskydd) samt David Larsson Angelsen (risk och säkerhet).

Beslutet har fattats av chefen för Samhällsbyggnadsavdelningen Anna-Karin Lindblad Wieslander med planhandläggare Rune van den Brink som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsarkitekt Christina Gustavsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Länsstyrelsens granskningsyttrande 2021-03-30 över Eskilstuna kommuns översiktsplan

Yttranden från andra statliga myndigheter för kännedom

Kopia till

Statliga myndigheter som lämnat yttrande i ärendet
Region Sörmland
Kristina Birath, Eskilstuna kommun